

Keynote Speaker: "Circular Mindset"

Mr. Peter Bakker, President and CEO of WBCSD

เรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นเรื่องที่หลายๆ ประเทศเริ่มทำกันแล้ว และมีบริษัทมากมายที่เข้ามา ร่วมงานกันในวันนี้ ผมจึงหวังว่าจะเป็นแรงบันดาลใจที่จะขับเคลื่อนเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนให้เดินต่อไปได้

วันนี้ โลกของเราซับซ้อนขึ้น บทบาทของการเมืองมีอิทธิพลครอบคลุมเรื่องอื่นๆ ก่อนข้างมาก ทำให้ทั้งเรื่องเศรษฐกิจและธุรกิจคาดเดาทิศทางและการดำเนินงานได้ยาก และความยั่งยืนก็เป็นเรื่องที่ถูกกล่าวถึงกันมากขึ้น อย่างเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่มีพลังมหาศาล เช่น มี 31% ของ คนไทยทำการเกษตรและได้รับผลกระทบเรื่องภูมิอากาศ ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ยังมีอีกมากมายและมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะยังเป็นเรื่องยากที่จะสามารถบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสังคมทั่วไปได้

ในการประชุม World Economic Forum ทุกปีคุยกันว่าความน่าเชื่อถือของผู้นำลดลง โดยเฉพาะ เรื่องการเงิน และหลังจากวิกฤตในปี 2008 เรื่องการเมืองก็ได้รับความน่าเชื่อถือลดลง ผู้บริหารไม่ค่อย ได้รับความไว้วางใจ เพราะความซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจไม่สามารถสร้างความปลอดภัยให้กับ ประชาชน อย่างเช่นกรณี Brexit หลายคนมองว่าผู้นำมาทำงานเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง

จากปัจจัยความไม่มั่นคงในเรื่องต่างๆ ทำให้เราได้ยินเรื่องเป้าหมายอย่างยั่งยืนปี 2020 ตั้งแต่ การประชุมที่ Paris เมื่อปี 2015 ซึ่งทุกประเทศได้มีฉันทามติที่จะเดินรอยตามความยั่งยืน Paris Agreement ว่าจะไม่ทำให้อุณหภูมิโลกสูงขึ้นเกิน 2 องศา เพราะ 1.5 องศาที่เพิ่มขึ้นจะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้โลก มหาศาล และ 0 emission เป็นเป้าหมายที่ต้องเดินไปทั้งในทุกกิจกรรม

การพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงเป็นเป้าหมาย (SDG) ของประเทศตามมติแห่งองค์การสหประชาชาติ เพื่อสร้างอนาคตที่ดีที่ทุกคนต้องการ โดยมี 17 ข้อที่ต้องดำเนินการใน SDG ซึ่งมีข้อ 12 เกี่ยวข้องกับการ ผลิตและการบริโภคอย่างมีรับผิดชอบ และถ้าเราไม่เริ่มขับเคลื่อน Circular economy เราคงเดินหน้าสู่ เป้าหมายของข้อ 12 นี้ไม่ได้ แม้ทั่วโลกเริ่มตระหนักถึงเรื่องนี้ แต่ก็ต้องใช้เวลาราว 9 ปีจึงจะเกิด SDG ได้

ปี 2017 เป็นต้นมาหลายคนเริ่มพูดเรื่องพลาสติกในทะเล โดยเฉพาะเมื่อเราเห็นพลาสติกในท้องวาท ที่ตายซึ่งไม่ใช่แค่เรื่องของไทย แต่เป็นเรื่องที่คนทั่วโลกตระหนักและตระหนัก โดยมีการประชุมกันในหลาย ประเทศเรื่องพลาสติกเพื่อเตรียมวางมาตรการจัดการดูแล

20 ปีก่อน เราพูดถึงการอุทิศเพื่อสังคม 10 ปีถัดมา เราพูดถึง CSR คือแค่รับผิดชอบต่อสังคม แต่ วันนี้เรามาพูดถึงการสร้างความยั่งยืน โดยนำมาบรรจุเข้าเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ขององค์กร และถ้าเราผนวก เข้าเป็นเรื่องเดียวกันและกำหนดทิศทางมันไม่ได้เราก็เป็นผู้นำไม่ได้ และอนาคต เรื่องของความยั่งยืนและ

เศรษฐกิจหมุนเวียนควรต้องถูกบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐด้วย เพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคมควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจ

วันนี้ ผู้บริหารระดับสูงทั่วโลกมาทำงานร่วมกันเพื่อหาคำตอบว่าเราจะบรรจุความยั่งยืนเข้าไปในแผนธุรกิจได้อย่างไร และเราจะสร้างคุณค่าจากกระบวนการเหล่านี้ได้อย่างไร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโอกาสทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน และอื่นๆ โดยมีงานวิจัยที่ระบุว่าหลายๆ ธุรกิจสามารถสร้างผลประกอบการที่ดีขึ้นได้จากการทำให้การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นเป้าหมายใหญ่ขององค์กร เพราะการใช้ทรัพยากรเป็นเรื่องสำคัญที่จะตอบโจทย์ทางเศรษฐศาสตร์ขององค์กรและเป็นโอกาสสำคัญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเรื่องนี้จะเป็นเรื่องท้าทาย เพราะไม่ใช่เรื่องง่ายที่ผู้นำหลายคนจะทำได้และประสบความสำเร็จ จึงต้องค่อยๆ ปรับกระบวนการธุรกิจไป (system transformation) เป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ ความร่วมมือกันเป็นเรื่องสำคัญเพราะจะทำให้สิ่งดีๆ เกิดขึ้น และนวัตกรรมจะเป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดวิธีคิดใหม่ๆ ด้วย

ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ตรงข้ามกับระบบเศรษฐกิจเดิมที่เป็นเส้นตรง ซึ่งเรานำทรัพยากรมาใช้ให้ผู้บริโภคใช้สินค้า แล้วทิ้งไป (take-make-dispose) หรือเราเลือกที่จะเปลี่ยนให้เป็นการนำกลับมาใช้ให้หมุนเวียนเป็นวงกลม (make-use-return) ซึ่งเป้าหมายคือเราต้องคิดใหม่ในวิธีการเพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ในกระบวนการผลิตจะมีการใช้วัสดุ 2 ประเภท คือ Biological และ Technical หากเราสามารถนำ waste จาก Biological Material กลับมาใช้ในการเกษตรใหม่ได้ ส่วนวัสดุจาก Technical Material นั้น ต้องลองหาวิธีการว่าจะสามารถเอามารีไซเคิลได้ไหม นั่นคือเป้าหมายของคำว่า return

เมื่อพูดถึงโอกาสทางธุรกิจกับกระบวนการบนแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ผมมองว่าพลังงานทางเลือกเป็นโอกาส เพราะถ้าเราลดต้นทุนการผลิตได้ เราก็จะเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ ดังเช่นรายงานที่ว่าในปี 2050 โลกจะใช้วัสดุในการผลิตเยอะขึ้นกว่าปัจจุบันถึง 400% หรือเรียกว่าเราจะใช้ทรัพยากรมากกว่าที่โลกจะผลิตได้ ประกอบกับเมื่อประชากรเยอะขึ้น เราจึงต้องคิดร่วมกันว่าโลกจะเดินไปข้างหน้าได้อย่างไร จึงเป็นแนวคิดใหม่ที่เรานำวัสดุกลับมาใช้หรือสร้างทางเลือกให้กับการผลิตและการใช้พลังงาน ซึ่งต้องให้รัฐบาลหลายๆ ประเทศมาทำงานร่วมกัน รวมทั้งต้องรวมพลังกันระหว่างภาคธุรกิจเพื่อทำให้เศรษฐกิจไทยขับเคลื่อนไปได้

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญ 5 ประการสำหรับธุรกิจที่จะเดินบนเส้นทางของเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งควรนำมาพิจารณา ได้แก่ สินค้าจะมีอายุยาวนานได้อย่างไร จะทำบริการให้เกิด Sharing Platform ได้อย่างไร จะนำทรัพยากรหมุนเวียนใช้ได้อย่างไร จะทำบริการให้เป็นสินค้า (Product as a Service) ได้อย่างไร และจะทำอย่างไรให้เกิด Circular Supplies)

การที่เราจะใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในองค์กรได้มากแค่ไหน เราต้องทำความเข้าใจก่อนว่ามันคืออะไร และต้องทำในเชิงนโยบาย เช่น แนวทาง Global plastic Initiative คือ 90% ของพลาสติกที่หมุนเวียนในการบริโภคได้หายไป มีแค่ 30% ที่ถูกนำกลับมาใช้ จึงมีความพยายามหลายอย่างที่จะทำให้เกิดการเลิกใช้พลาสติก แต่จริงๆ แล้วพลาสติกเป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติที่ดี จึงควรเปลี่ยนเป็นการทำให้สามารถใช้ได้มากกว่าครั้งเดียวจะดีกว่า ซึ่งขณะนั้นนโยบายของโลกก็กำลังถูกเขียนขึ้นและจะนำมาใช้ในเร็ววันนี้ แต่หลายธุรกิจก็ได้เริ่มดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาพลาสติกกันไปแล้ว

วันนี้ หลายคนอาจได้ยินเรื่องนี้เป็นครั้งแรก ดังนั้นประเด็นสำคัญคือจะอย่างไรให้เกิดผลในวงกว้าง เราจึงต้องเริ่มจากการร่วมมือกัน ที่สำคัญคือความโปร่งใสในกระบวนการทำงาน นอกจากนี้ ทัศนคติของผู้บริหาร และนโยบายภาครัฐก็สำคัญ เราต้องเชื่อว่าความยั่งยืนเป็นเรื่องสำคัญสำหรับวันนี้ เพราะลูกค้าของเราอยากรู้ว่าเราทำอะไร สร้างสรรค์อะไร และสร้างโอกาสอะไรให้สังคมและโลกบ้าง